

Introducció a la Recerca en Llengua i Literatura

Codi: 43018

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313767 Llengua Espanyola, Literatura Hispànica i Espanyol com a Llengua Estrangera	OT	0	0

Professor/a de contacte

Nom: Beatriz Ferrus Anton

Correu electrònic: Beatriz.Ferrus@uab.cat

Equip docent

Gloria Claveria Nadal

Gonzalo Pontón Gijón

Ángel J. Gallego Bartolomé

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Atès que aquesta assignatura està pensada per a alumnes que de forma optativa volen explorar la recerca es recomana estar cursant o haver cursat la matèria de Principis i mètodes. Així mateix, és convenient tenir formació en un grau humanístic que permeti a l'alumnat comptar amb una base formativa en les principals línies metodològiques de les humanitats i en els grans paradigmes de reflexió dels segle XX i XXI. Es considera especialment, encara que no és imprescindible, la formació en llengua i literatura espanyoles.

Objectius

Mostrar, amb exemples pràctics, les condicions que defineixen la recerca en llengua i literatura, els eixos en què s'organitzen les disciplines i la relació entre la teoria i les dades. Introduir a l'estudiant en els principals paradigmes teòrics i les corresponents aplicacions pràctiques des dels quals s'ha pensat la recerca en llengua i literatura espanyoles.

Competències

- Comentar un text des del punt de vista filològic, lingüístic i literari.
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola.
- Dissenyar i dur a terme un treball de recerca sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Realitzar una exposició oral sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster.

- Relacionar els autors i els textos literaris escrits en espanyol amb les recerques recents sobre les tradicions europees des de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir un domini d'especialista de les principals orientacions en l'estudi de la transmissió textual i de les diferents fases de l'edició d'un text.
- Utilitzar els recursos bibliogràfics i tecnològics propis de la recerca lingüística i literària.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar el contingut d'una exposició, oral i escrita, a les característiques de l'auditori.
2. Aplicar els conceptes i les eines que capaciten per a l'argumentació gramatical a l'anàlisi de les dades de l'espanyol.
3. Aplicar les tècniques i els mètodes propis del comentari filològic de textos.
4. Argumentar la pertinència dels propis judicis sobre un tema determinat de l'àmbit del màster.
5. Elaborar un esquema explicatiu sobre un problema lingüístic o literari de l'àmbit del màster i reformular-lo en funció de la introducció de noves idees.
6. Esquematitzar i comparar les idees en les quals se sustenten diferents treballs sobre un mateix fenomen lingüístic o literari.
7. Identificar els indicis lingüístics que permeten inserir un autor o un text literari en un gènere o un corrent determinats en funció dels seus usos del llenguatge segons les recerques fetes en aquest camp.
8. Identificar els indicis literaris que segons les últimes publicacions permeten inserir un autor o un text literari en un gènere o un corrent determinats.
9. Interpretar críticament la bibliografia relacionada amb un dels temes d'estudi de l'àmbit del màster.
10. Interpretar críticament la bibliografia, procedent de diferents perspectives d'anàlisi, sobre els temes d'estudi del mòdul.
11. Interpretar de manera crítica la bibliografia i la informació recollides relacionades amb l'àmbit d'estudi del mòdul.
12. Planificar les etapes de desenvolupament d'un pla d'acció sobre un dels problemes del màster.
13. Planificar una exposició escrita l'objectiu de la qual sigui defensar la pròpia posició respecte a un dels temes d'estudi del màster.
14. Planificar una exposició oral l'objectiu de la qual sigui defensar la pròpia posició respecte a un dels temes d'estudi del màster.
15. Presentar i disposar gràficament un text i el seu aparell de variants amb els mitjans d'impressió o electrònics disponibles per poder relacionar i comprendre les dades proporcionades en l'aparell crític.
16. Realitzar recerques bibliogràfiques i d'informació utilitzant els mitjans tecnològics propis dels estudis lingüístics i literaris.
17. Relacionar els models explicatius elaborats amb idees procedents d'altres camps relacionats i modificar-los adequadament.
18. Utilitzar la terminologia pròpia dels estudis lingüístics i literaris per a l'elaboració del TFM.

Continguts

I. Introducció a la recerca en llengua

Professors Gloria Claveria i Ángel Gallego

1.L recerca lingüística.

Principals eixos metodològics. Hipòtesi de partida dels projectes de recerca. Les teories com a models. Relació entre teoria i dades. Conclusions: validació o falsejament de les hipòtesis. El mètode científic en l'estudi de la llengua.

2. El mètode científic en la recerca lingüística

Aspectes teòrics en la recerca lingüística. Observació, descripció i explicació. Aplicacions a l'ensenyament en secundària i batxillerat.

3.El mètode experimental en l'estudi de la llengua.

El corpus i la seva constitució. Tècniques d'obtenció, organització i explotació de dades. Anàlisi i interpretació.

4.La recerca de la variació lingüística.

Models de recerca.

II. Introducció a la recerca en literatura espanyola

Professors Beatriz Ferrús i Gonzalo Pontón

1.Epistemologia i literatura. El paradigma literari.

2.Metodologia de la recerca literària. La historiografia literària, la teoria literària, la literatura

3. Hipòtesi, estructura i consideracions formals en un treball de recerca. La literatura comparada i la crítica literària. Els estudis textuais.

4. L'arxiu. El "gir subjectiu".

5. Problemes d'historiografia literària. Exemples pràctics.

6. Els estudis textuais (Ecdòtica)

6.1 La transmissió dels textos. Les disciplines dels estudis textuais: crítica neolachmanniana;codicologia i bibliografia material; filologia d'autore i crítica genètica. Breu història de la crítica textual a Espanya.

6.2 L'edició crítica. Recensió. Col·lació. Tipologia de l'error. Criteris de filiació. Selecció de variants. Aplicació de l'esmena.

6.3 Criteris d'edició. L'aparell crític. Anotació.

6.4 Els estudis textuais i les noves tecnologies.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent: ·

Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.

Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.

Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics.

Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes teòriques i pràctiques	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Supervisades			
Tutories	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Autònomes			
Preparació, estudi, elaboració de treballs	70	2,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Avaluació

L'avaluació consistirà en l'elaboració de dues proves (un exercici i un treball) una de la part de llengua i una altra de la de literatura. Els estudiants han de presentar-se a totes dues i aconseguir una mitjana igual o superior a 5 per aprovar. És necessari superar el 3,5 en cada part per a poder fer la mitjana.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercici d'avaluació	50%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Treball	50%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

Bibliografia

Bibliografia de llengua

- Bosque, I. y V. Demonte (eds.) (1999). *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*. Madrid: Espasa.
- Bosque, I. y J. Gutiérrez Rexach (eds.) (2009). *Fundamentos de sintaxis formal*. Madrid: Akal.
- Booth, W., C. Gregory, G. Colomb y J. Williams (2001): *Cómo convertirse en un hábil investigador*. Barcelona: Gedisa.
- Chalmers, A. F. (1982): *¿Qué es esa cosa llamada ciencia?* Madrid: Siglo XXI.
- Colobrants, J. (2001): *El doctorando organizado*. Zaragoza: Mira Editores.
- Eco, U. (2002): *Cómo se hace una tesis*. Barcelona: Gedisa [1977].
- García de la Fuente, O. (1994): *Metodología de la investigación científica*. Madrid: Ediciones CEES.
- Hualde, J. I., A. Olarrea, y E. O'Rourke (eds.) (2012): *The Handbook of Hispanic Linguistics*. Malden: Wiley-Blackwell.
- Kabatek, J. (2016): *Lingüística de corpus y lingüística histórica iberorrománica*, Berlin/Boston: Walter de Gruyter.
- Kertész, A. y C. Rakósi (2012): *Data and Evidence in Linguistics. A Plausible Argumentation Model*. Cambridge: CUP.
- Litosseliti, L. (ed.) (2010): *Research Methods in Linguistics*. London: Bloomsbury.
- Llisterri, J. (1991): *Introducción a la fonética: el método experimental*, Barcelona: Anthropos.

- Muñoz-Alonso López, G. (2003): *Técnicas de investigación en ciencias humanas*. Madrid: Dykinson.
- Podesva, R. J. y D. Sharma (eds.) (2013): *Research Methods in Linguistics*. Cambridge: CUP.
- Pöckl, W., F. Rainer y B. Pöll (2004): *Introducción a la lingüísticarománica*, Madrid: Gredos.
- Primo Yúfera, E. (1994): *Introducción a la investigación científica y tecnológica*. Madrid: Alianza.
- RAE-ASALE (2009-2011). *Nueva Gramática de la Lengua Española*. Madrid: Espasa.
- Torruella, J. (2017): *Lingüística de corpus: génesis y bases metodológicas de los corpus (históricos) para la investigación en lingüística*, Frankfurt: Peter Lang.
- Walker, M. (2000): *Cómo escribir trabajos de investigación*. Barcelona: Gedisa.
- Bibliografía de literatura
- Arellano, Ignacio (dir.), *Crítica textual y anotación filológica en obras del Siglo de Oro*, Castalia, Madrid, 1991.
- Asensi, Manuel, *Historia de la teoría de la literatura*, Valencia, Tirant lo Blanch, 1999.
- Avalle, D'Arco Silvio, *Principi di critica testuale*, Antenore, Padua, 1972.
- Blecua, Alberto, *Manual de crítica textual*, Castalia, Madrid, 1983.
- , *Estudios de crítica textual*, Gredos, Barcelona, 2012.
- Cabo Aseguiolaza, Fernando (2012): *Historia de la literatura española. 9. El lugar de la literatura española*. Barcelona: Crítica.
- Contini, Gianfranco, *Breviario di ecdotica*, Einaudi, Turín, 1990.
- Gaskell, Philip, *Nueva introducción a la bibliografía material*, Ediciones Trea, Gijón, 1999.
- Greetham, David C., *Textual Scholarship. An Introduction*, Garland, Nueva York, 1994.
- Grésillon, Almuth, *Éléments de critique génétique: lire les manuscrits modernes*, Presses Universitaires de France, París, 1994.
- Mainer, José Carlos (2000): *Historia, literatura, sociedad (y una coda española)*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Martínez-Gil, Víctor (coord.), *Models i criteris de l'edició de textos*, Barcelona, UOC, 2013.
- Moll, Jaime, *Problemas bibliográficos del libro del Siglo de Oro*, Arco/Libros, Madrid, 2011.
- Montaner, Alberto, *Prontuario de bibliografía. Pautas para la realización de descripciones, citas y repertorios*, TREA Ediciones, Gijón, 1999.
- Molina, Hebe B. (2004): "La ciencia literaria y el método de investigación", en Víctor M. Castel, Susana M. Aruani y Viviana C. Ceverino, eds., *Investigación en ciencias humanas y sociales: del ABC disciplinar a la reflexión metodológica*. Editorial de la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Cuyo, pp. 225-250.
- Muñoz-Alonso López, Gemma (2003): *Técnicas de investigación en ciencias humanas*. Madrid: Dykinson.
- Orduna, Germán, *Fundamentos de crítica textual*, Arco/Libros, Madrid, 2005.
- Paun de García, Susa (2004): *Manual práctico de investigación literaria*. Madrid: Castalia
- Pérez Priego, Miguel Ángel, *La edición de textos*, Síntesis, Madrid, 2012.
- Pfeiffer, Rudolf, *Historia de la filología clásica*, Gredos, Madrid, 1981.

Reynolds, L.D., y N.G. Wilson, *Copistas y filólogos. Las vías de transmisión de las literaturas griega y latina*, Gredos, Madrid, 2013.

Rico, Francisco (dir.), *Imprenta y crítica textual en el Siglo de Oro*, Fundación Santander Central Hispano-CECE, Valladolid, 2000.

---, *El texto del "Quijote"*, Destino, Barcelona, 2006.

Ruiz, Elisa, *Manual de codicología*, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Madrid, 1988.

Sánchez-Prieto Borja, Pedro, *Cómo editar los textos medievales. Criterios para su presentación gráfica*, Arco/libros, Madrid, 1998.

Valdés, Ramón (coord.), monográfico "Edición crítica y edición digital", *Anuario Lope de Vega*, 20 (2014).

Revistas recomanades:

Incipit (1981-), *Crítica del texto* (1998-), *Variants* (2002-), *Ecdótica* (2005-), *Textual Cultures* (2006-), *Digital Philology* (2012-), *Ride* (2014-).

Webs y recursos digitales:

<http://www.textualscholarship.eu/> (The European Society for Textual Scholarship);

<http://www.item.ens.fr/> (Institut des Textes et Manuscrits Modernes).